LIVE FIN

LiveFIN ry
30.4.2024

LiveFIN ry:n lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028

VNS 2/2024 vp

LiveFIN pyytää sivistysvaliokunnalta mahdollisuutta lausua valtioneuvoston selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028 erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan sekä verotuksen näkökulmista.

LiveFIN ry on suomalaisen elävän musiikin edunvalvontajärjestö. LiveFIN edustaa musiikkitapahtumien järjestäjiä, klubeja ja keikkapaikkoja, konsertti- ja kulttuuritaloja, rytmimusiikkifestivaaleja sekä elävän musiikin välittäjäporrasta – ohjelmatoimistoja, agentteja ja managereja. Yhdistyksellä on 70 jäsentä elävän rytmimusiikin vapaalta kentältä.

Elävä musiikki – klubit, keikkapaikat, festivaalit, konsertit ja konserttisalit ovat keskeinen osa suomalaista kulttuuria. Ne ovat matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, jonka äärelle on helppo tulla. Elävän musiikin toimijat luovat elinkeinoa ja ovat vaikuttavia tapahtumateollisuuden tekijöitä. Ala on merkittävä työllistäjä muiden kulttuuri- ja tapahtuma-alojen joukossa. Suomessa järjestettävät rytmimusiikkitapahtumat tavoittavat lähes 10 miljoonaa kävijää vuosittain.

Alennettujen arvonlisäverokantojen korotussuunnitelma

”Merkittävin yksittäinen julkisen talouden sopeutustoimenpide on yleisen arvonlisäverokannan sekä vakuutusmaksuveron verokannan korottaminen 24 prosentista 25,5 prosenttiin. -- Hallitusohjelmassa päätetyn mukaisesti nykyisin 10 prosentin alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvat hyödykkeet siirretään sanoma- ja aikakauslehtiä lukuun ottamatta 14 prosentin verokantaan.” (Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028)

Musiikkitapahtumien pääsylippujen arvonlisäkanta on nykyisellään 10 prosenttia. Julkisen talouden suunnitelmana on korottaa myös musiikkitapahtumien pääsyliput 14 prosentin verokantaan. Musiikkitapahtumien pääsylippujen verotusta kiristettäisiin siis yleistä verokantaa tiukemmin.

Suunnitelma pääsylippujen arvonlisäveron korotuksesta asettaa jälleen uusia taloudellisia ja toiminnallisia haasteita elävän musiikin alalle, joka vasta vuonna 2023 pääsi tekemään ensimmäisen täyden toimintavuotensa koronan jälkeen. Mahdollinen veronkorotus tulee vaikuttamaan negatiivisesti pandemiasta toipuvan elävän musiikin alan kasvun edellytyksiin. Se heikentäisi musiikkitapahtumien kysyntää ja musiikkitapahtumien kävijöiden ostovoimaa. Lisäksi kysynnän heikentyessä veronkorotus vaikuttaisi kielteisesti myös tapahtumien oheispalveluihin: matkailuun, majoituspalveluihin ja ravintoloihin.

LiveFIN esittää pääsylippujen veronkorotuksen perumista.

Veronkorotusten suunniteltu aikajänne

”Hallitus mm. toteuttaa yleisen arvonlisäverokannan korotuksen 25,5 prosenttiin viimeistään 1.9.2024 alkaen.” (Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028)

Elävän musiikin ala on huolestunut kehysriihen yhteydessä esitetystä viestistä, jonka mukaan alennettujen verokantojen korotukset saattavat astua voimaan jo tämän vuoden kuluessa. Alan yritysten tulee pystyä ennakoimaan liiketoimintaansa oleellisesti vaikuttavaa pääsylippujen verotusta. Elävän musiikin alan tuloista noin puolet muodostuu pääsylipuista, joten epämääräinen tieto alv-kannan muutoksista vain kuukausia ennen mahdollista korotusta on alalle täysin kohtuuton.

Pääsylippujen veronkorotus aiheuttaa konkreettisia ongelmia elävän musiikin toimialalle, jonka toimintaa ohjaa ennakointi ja etupainotteisuus. Esiintymissopimuksia, joihin pääsylipputulot oleellisesti liittyvät, tehdään ennakkoon vuoden tai jopa useamman aikajänteellä. Pääsylippuja myös myydään vuodeksikin eteenpäin. Veronkorotuksen vaikutukset alv-kannan siirtymävaiheessa tulevat heikentämään musiikkitapahtumia järjestävien yritysten kannattavuutta, sillä siirtymävaiheessa veronkorotus maksetaan lipunmyynnin katteesta.

Elävän musiikin ala painii jo valmiiksi kohonneiden lipunhintojen kanssa ja asiakkaiden ostovoima on koetuksella vaativassa taloustilanteessa. Veronkorotuksen vaikutus kuluttajahintoihin heikentäisi musiikkitapahtumien kävijöiden ostovoimaa entisestään. Käytännössä se tarkoittaisi musiikkitapahtumien ja esitysten yleisömäärien laskua, järjestettyjen konserttien määrän vähenemistä, musiikkitapahtumien kävijöiden oheispalveluiden kulutuksen laskua ja pahimmassa tapauksessa joidenkin alan toimijoiden konkursseja. Pääsylippujen veronkorotus kaventaisi kotimaisen musiikin tarjontaa, artistien ja yhtyeiden esiintymismahdollisuuksia ja ammattimaisesti konserttitoimintaa järjestävien yritysten toiminnan edellytyksiä.

Niin ikään yleisen arvonlisäverokannan korotuksen toteuttaminen näin pikaisella aikataululla haastaa elävän musiikin alan yrittäjiä. Musiikkitapahtumien oheispalveluiden, esimerkiksi ravintolatoiminnan järjestelmien päivittäminen ja toimintavarmuuden takaaminen näin lyhyellä aikavälillä 1.9.2024 mennessä on alan toimijoille kova vaatimus. Yleisen arvonlisäverokannan korotuksen toteuttaminen aikataulussa, joka jättää erittäin vähän aikaa alan toimijoille valmistella omia toimintojaan, on yritysten kannalta kestämätön. Näin suuriin muutoksiin liiketoiminnan verotuksessa tulisi varata merkittävästi enemmän aikaa valmistautua.

Julkisen talouden suunnitelma opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla

"Hallitusohjelmassa ja vaalikauden ensimmäisessä julkisen talouden suunnitelmassa linjattua valtionavustusten tason asteittaista alentamista aikaistetaan ja kokonaissäästön tasoa nostetaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionavustusten tasoa alennetaan yhteensä 75 milj. euroa v. 2025 ja 150 milj. euroa vuodesta 2026 lukien." (Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-2028)

Kulttuurin vapaan kentän rahoituksesta tulee pitää huolta myös vaikeassa taloustilanteessa. Sovittujen opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionavustusten leikkausten ei tule kohdistua vain tiettyjen toimialojen tai kulttuurin ja taiteenlajien edustajiin.

Elävän musiikin vapaan kentän tulonmuodostuksesta vain noin 2 % on julkista tukea. Tuolla pienellä prosenttisosuudella on kuitenkin iso merkitys kotimaisen musiikin monipuolisuudelle ja saatavuudelle. Esimerkiksi Musiikin edistämissäätiön, Taiteen edistämiskeskuksen tai opetus- ja kulttuuriministeriön harkinnanvaraiset avustukset ovat tyypillisesti sellaisia tukia, jotka edistävät niin ohjelmistojen kuin yleisötyön monipuolisuutta. Käytännössä ne vaikuttavat oleellisesti siihen, kuinka monipuolista musiikkia festivaaleilla ja keikkapaikoilla esitetään, pääsevätkö uraansa aloittelevat artistit ja yhtyeet esiintymään sekä millaisille yleisöille musiikkitapahtumia tehdään. Julkisen rahoituksen avulla varmistetaan, että esimerkiksi alaikäiset ja nuoret sekä erityisryhmät löytävät musiikkitapahtumien – ja kulttuurin – pariin.

Elävän musiikin alan elinvoiman tukemisen kerrannaisvaikutukset ulottuvat koko musiikin ja musiikkitapahtumien työvoimavaltaiseen ekosysteemiin. Julkisella rahoituksella vahvistetaan tapahtumajärjestäjien, esiintyvien muusikoiden ja heidän työryhmien sekä koko laajan tapahtuma-alan alihankintaketjun työn tekemisen edellytyksiä.

Elävän musiikin vapaan kentän tukien hakijamäärät ovat koronapandemian jälkeen kasvaneet, mikä kertoo alan tarpeesta elvyttää ja kehittää omaa toimintaansa. Vapaan kentän julkisen rahoituksen leikkaaminen ei edistäisi hallituksen tavoitteita lisätä kulttuurin, tapahtumien ja luovien alojen elinvoimaa ja kasvua.

Pääasiallisesti markkinaehtoisen toiminnan tulonmuodostus perustuu lipunmyyntiin, mutta monimuotoisten yleisöjen tavoittamisessa ja monipuolisen konserttitarjonnan järjestämisessä julkisen rahoituksen tarjoama vetoapu on merkittävä. Markkinavetoisen elävän musiikin yksityissektorin mahdollisuudet kehittää omaa toimintaansa eivät koskaan ole olleet yhdenvertaisia valtionosuusjärjestelmän tukemien kulttuurilaitosten kanssa. Siksi vapaan kentän tukeen ei tule kohdistaa enää enempää leikkauksia. Sen sijaan kulttuurin valtionosuusjärjestelmän taustalla olevaa lainsäädäntöä tulee jatkossa arvioida kriittisesti, jotta kulttuurin rahoitus vastaisi dynaamisen toimintakentän tosiasiallisia tarpeita ja jotta kulttuurin rahoituksen tulevaisuus ei olisi sementoitu menneeseen maailmaan.

LiveFIN ry:n puolesta

Tampereella 30.4.2024

Jenna Lahtinen
Toiminnanjohtaja
LiveFIN ry
+358 50 376 3767
jenna.lahtinen@livefin.fi